

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2143

Vragen van het lid **Gijs van Dijk** (PvdA) aan de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen over *compensatie hoge energierekening voor lagere inkomens* (ingezonden 2 februari 2022).

Antwoord van Minister **Schouten** (Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen) (ontvangen 21 maart 2022).

Vraag 1

Klopt het dat mensen met een laag inkomen nog steeds geen compensatie voor de hoge energierekening hebben ontvangen?

Antwoord 1

Op 15 maart jl. is het Wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage inkomens ingediend bij de Tweede Kamer (Kamerstuk 36 057). De eenmalige energietoeslag voor huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum komt bovenop de eenmalige verlaging van de energiebelasting die voor alle huishoudens in Nederland geldt. Ook huishoudens met een laag inkomen profiteren hier inmiddels van.

Vraag 2

Deelt u de zorg dat de trage uitvoering van de compensatie voor de hoge energiekosten veel mensen in de problemen brengt, bijvoorbeeld door het oplopen van extra schulden?

Antwoord 2

Ik heb gemeenten opgeroepen vooruitlopend op de inwerkingtreding van het wetsvoorstel al tot de betaling van de eenmalige energietoeslagen over te gaan. Bij financiële problemen kunnen huishoudens met een laag inkomen bij hun gemeente een beroep doen op de individuele bijzondere bijstand. Bijzondere bijstand is bedoeld – zoals is opgenomen in artikel 35, eerste lid, van de Participatiewet – om te voorzien in de uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan. Bij de huidige onverwachte en ongekend sterke stijging van de energieprijzen is naar mijn oordeel sprake van extra kosten die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden. Zonder de grenzen van een redelijke wetsuitleg te buiten te gaan acht ik bijzondere bijstandsverlening in verband met de huidige onverwachte en ongekend sterk gestegen energieprijzen in individuele situaties dan ook toelaatbaar.

Vraag 3

Hebben gemeenten de bedragen voor compensatie inmiddels ontvangen? Zo nee, op welke termijn kunnen zij deze bedragen verwachten?

Antwoord 3

Zoals opgenomen in de brief van het kabinet aan de Tweede Kamer van 11 maart jl. over «Aanvullende koopkrachtmaatregelen 2022» is het voor de eenmalige energietoeslag gereserveerde budget verhoogd van 199 miljoen euro naar 679 miljoen euro. Het budget zal middels een incidentele supplementaire begroting aan het gemeentefonds worden toegevoegd. Deze zal zo spoedig mogelijk naar het parlement worden gestuurd. Het bedrag zal bij de eerstvolgende mogelijkheid, namelijk bij meicirculaire 2022 van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, worden toegevoegd aan het gemeentefonds en over gemeenten worden verdeeld.

Vraag 4

Hoe staat het met de wetwijziging om mensen in de bijstand de mogelijkheid te geven om deze compensatie te ontvangen zonder dat zij gekort worden op hun uitkering?

Antwoord 4

Bij de vormgeving van het wetsvoorstel is onderkend dat het doel van de eenmalige energietoeslag voor bijstandsgerechtigden volledig teniet zou worden gedaan, indien de ontvangst ervan zou leiden tot een verlaging van de uitkering. Dit betekent dat de ontvangst van een eenmalige energietoeslag geen gevolgen heeft voor het recht op en de hoogte van de uitkering. Ook heeft de ontvangst ervan geen gevolgen voor het recht op en de hoogte van de huurtoeslag, de zorgtoeslag, de kinderopvangtoeslag en het kindgebonden budget van belanghebbenden, en voor de hoogte van de eigen (inkomensafhankelijke) bijdrage in de zorg.

Vraag 5 en 6

Kunt u aangeven wanneer mensen eindelijk de energietoeslag kunnen ontvangen?

Kunnen de gemeenten, als alternatief, nu al de compensatie voor de hogere energierekening uitkeren, zodat mensen niet extra in de problemen komen?

Antwoord 5 en 6

Op 15 maart jl. is het Wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage inkomens ingediend bij de Tweede Kamer. Kamerstuk 36 057. Ik heb daarop, nadat ik het parlement hierover per brief van 15 maart jl. (Kamerstuk 36 057, nr. 5) heb geïnformeerd, gemeenten opgeroepen om vooruitlopend op de inwerkingtreding van het wetsvoorstel al tot uitbetaling van de eenmalige energietoeslagen over te gaan.

Vraag 7

Zo ja, kunt u dan garanderen dat deze gemeenten deze bedragen dan ook daadwerkelijk vanuit het kabinet ontvangen?

Antwoord 7

Zie het antwoord op vraag 3.

Vraag 8

Gaat u mensen die door de trage uitvoering in de problemen zijn gekomen extra ondersteuning bieden?

Antwoord 8

Ik heb gemeenten opgeroepen om vooruitlopend op de inwerkingtreding van het wetsvoorstel al tot uitbetaling van de eenmalige energietoeslagen over te gaan.

Zoals aangegeven bij het antwoord op vraag 2, kunnen huishoudens met een laag inkomen bij financiële problemen onverminderd bij hun gemeente een beroep doen op de individuele bijzondere bijstand.

Vraag 9

Hoe staat het verder met de, door uw voorganger, gedane toezegging tijdens de begrotingsbehandeling SZW 2022 om in gesprek te gaan met de beroepsvereniging van deurwaarders om de beslagvrije voet te verruimen vanwege de hogere energiekosten?

Antwoord 9

In het gesprek met de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders heeft deze aangegeven, dat het altijd mogelijk is om te vragen of coulance mogelijk is. De beslissing om minder te incasseren dan de wet toestaat, ligt uiteindelijk bij de opdrachtgever van de deurwaarder, de schuldeiser. Iedere schuldeiser maakt daarover een eigen afweging. Overigens wijzen deurwaarders schuldenaren vaak al in een vroeg stadium op schuldhulpverlening. De schuldhulpverlening is in staat de schuldenaar financieel bij te staan en te zorgen dat het recht op toeslagen of bijzondere bijstand ten volle wordt benut.

Vraag 10 en 11

Bent u het eens dat de huidige kosten voor gas en elektra die gebruikt worden voor de berekening van de beslagvrije voet niet meer in verhouding staan tot de veel hogere bedragen die mensen nu moeten betalen voor gas en elektra?

Bent u ook bevreesd dat hierdoor mensen die te maken hebben met de beslagvrije voet en de enorm gestegen energiekosten vrijwel geen geld meer te besteden hebben om bijvoorbeeld de boodschappen te kunnen doen?

Antwoord 10 en 11

In de vraagstelling lijkt ervan te worden uitgegaan dat de beslagvrije voet is opgebouwd uit standaardbedragen c.q. normbedragen voor diverse kosten van levensonderhoud en dat het standaardbedrag c.q. normbedrag voor gas en elektra vanwege de gestegen energiekosten niet meer passend is. De systematiek van de beslagvrije voet is anders vormgegeven. De beslagvrije voet is een afgeleide van de bijstandsnorm die hoort bij de levenssituatie van degene die met een beslag op het inkomen wordt geconfronteerd. De hoogte van de beslagvrije voet wordt verder bepaald door de mate waarin de betrokkene recht heeft op huurtoeslag, zorgtoeslag en eventueel kind gebonden budget.

Een uitgangspunt van de beslagvrije voet is dat mensen met beslag op het inkomen in staat worden gesteld te voorzien in de basale kosten van levensonderhoud, waaronder ook de kosten voor gas en elektra. De gestegen energieprijzen zorgen ontegenzeggelijk bij veel mensen voor extra druk op het huishoudbudget. Dit geldt voor zowel mensen met een beslag op inkomen als mensen zonder beslag. De laatste groep bevat ook mensen met een laag inkomen, al dan niet in combinatie met schulden. Het kabinet neemt daarom meer generieke maatregelen, speciaal gericht op de lage inkomens. De maatregelen zijn toegelicht in het antwoord op de vragen 1 en 2. Ook mensen met beslag op hun inkomen hebben baat bij de maatregelen die het kabinet neemt. Ten slotte wil ik in dit verband benadrukken dat de individuele bijzondere bijstand waar in de voorgaande antwoorden op wordt gewezen niet vatbaar is voor beslaglegging.